

قال الله تبارک و تعالی:

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا﴾

سوره مبارکه شمس، آیه ۹

امام خامنه‌ای مدظله العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

پرهیز از افراط و تفریط در مسیر تربیت نفس

شناسنامه مطلب	
کد مطلب	t-198
رده	تزکیه‌ای/تقوای عمومی/اصلاح اندیشه/آشنایی با مسیر/ویژگی‌های مسیر
برچسب	اصلاح اندیشه، افراط، تفریط، تربیت نفس، برنامه تربیتی
توضیحات	

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی **نُمو**

nomov.ir

آیت الله سعادت پرور(ره): ای عزیزان من! از افراط و تفریط در تمام امور باید پرهیزید تا بتوانید در هر مقصدی مقضی المرام باشید. (پند نامه سعادت، ص: ۲۸)

کُلِّ افراطٍ به مفسد؛ زیان افراط و زیاده‌روی در این امور، منحصر به خسارت ظاهری دنیوی نبوده بلکه موجب پریشانی خاطر و پراکندگی حواس و افکار و اشتغالات بیش از حد بنده به چیزهایی خواهد شد که شایسته توجه و گرفتار شدن انسان به آن‌ها نیستند. (سراالسراء، ترجمه ج ۲، ص ۲۳۳)

پس از آنکه تصمیم گرفتیم به لطف خدا در این راه حرکت کنیم نباید خودمان را طبق روش‌های اهل ریاضت و با این بهانه که می‌خواهیم زودتر به مقصودمان برسیم، به افراط و زیاده‌روی در يك سری کارها و سخت‌گیریهای بی‌رویه وادار کنیم. و این که چون در گذشته متوجه این حقایق نبودیم و عمری را ضایع کردیم، می‌خواهیم به زودی آنها را جبران کنیم. این روش نه تنها ما را به جایی نخواهد رساند بلکه بیشترین استفاده را شیطان خواهد کرد که ما را از حالت گذشته که غافل بودیم به وضع بدتر از آن بیاندازد.

اگر برای برنامه ریزی تربیتی روحی، با عجله و با شتاب کارهای خودسرانه انجام دهیم، خیلی طبیعی است که میوه ناری می‌شود که خاصیتش را بالاخره به خوبی بروز نمی‌دهد. باید در درجه اول حوصله، حلم و يك آرامش خاصی در دراز مدت بتواند با برنامه ریزی افراد را پیش ببر. و این که به بهانه اینکه بخواهیم زود مشکلات را حل بکنیم و شتاب زده در تعین برنامه‌ها عمل کنیم، آسیب‌ها و ضرباتش در دراز مدت گاهی جبران ناپذیر می‌شود. مخصوصاً این که يك کار تربیتی روحی لطیف توحیدی باشد، چرا که نفس و شیطان تا کلاً از بین نرفته با ما خواهد بود. و هر چه علم و عقل ما رشد کرده و قدرت بیشتری پیدا می‌کند، همان اندازه ابلیس هم باتجربه بیشتر برای فریب ما آماده می‌شود و با ظرافت بالایی برخورد می‌کند. فلذا تا به قله برسیم او هم تا قله با ما همراه است. او هم در محل مناسب از همان قله می‌خواهد

ما را پایین پرتاب کند. لذا صرف رشد ظاهری این جا ملاک نیست و اینکه از جهت کمی خیلی حساس باشیم صحیح نیست.

ما اگر به یک گل ۲۰ روز آب ندهیم و بعدش هر روز ۱۰، ۱۲ بار به او آب بدهیم در هر حالت از اعتدال خارج شده است. یک غذا را در شرایطی بپزیم که آبش تنظیم نباشد، دمایش تنظیم نباشد غذا یا می‌سوزد یا خام می‌ماند. علی ای حال این یک قاعده مهم برای هر تربیتی است؛ خصوصا تربیت نفس که مهمتر و پیچیده تر است. و از جمله قواعدی است که بزرگان و فقهای عارف و عرفای فقیه از کتاب و سنت آن را استنباط کرده اند.

کسی که تحت برنامه و به صورت منظم برنامه می‌گیرد، در زمان کم به نتیجه های خیلی جالب می‌رسد و به مراتب مطمئن تر از کسی است که می‌خواهد سلیقه‌ای اینها را بصورت پراکنده دریافت و عمل کند.